

AMIGOE DI CURACAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire
en Aruba per drie maanden fl. 2,— met
vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,25.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels
fl. 0,50, voor elken regel meer fl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAL, N° 129.

De Agentuur:
JAN ELLIS, Curaçao, — Otrabanda.
JUAN CAPRILES, Aruba, — Playa.
JOSE A. ROSA HERRERA, Bonaire, — Playa.
UITSLUITEND AGENT VOOR FRANKRIJK
Telsedre, 39 Rue Paradis Poissonnière, Parijs.

E Coerant aki ta sali toer Dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2.— pa tres
luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan for Curaçao, Bonaire i Aru-
ba fl. 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,25.
Un anuncio di 1 té 7 regel, fl. 0,50, cada
regel mas fl. 0,07½.

BIOGRAPHIE VAN Z. H.

PAUS LEO XIII.

De geheele Katholieke wereld spreekt op het oogenblik bijna over niets anders, dan over het groote en zeldzame jubilee, dat spoedig gevierd zal worden.

't Is eene algemeene beweging, eene algemeene deelneming. In Oost en West, in de afgelegenste deelen der aarde, in het kleinste hoekje der wereld, waar zich Katholicken bevinden, overal is men in de weer om zich voor te bereiden tot het aanstaande feest, overal wil men toonen, dat men den algemeenen Vader lief heeft en in Hem den opvolger van den H. Petrus, den plaatsbekleeder van Christus erkent.

Ieder land, iedere stad, ieder dorp, ieder gehucht zelfs beijvert zich den Paus een blijk van liefde te geven. Nog eens dan, de deelneming in de feestviering bij gelegenheid van 's Pausen priesterjubilee is algemeen. Een der vele geschenken die den H. Vader zullen worden aangeboden, is het werk, dat overal om strijd geroemd en aanprezen wordt en dat voor iederen Katholiek hoogst welkom moet zijn. Wij bedoelen de levensbeschrijving van Z. H., oorspronkelijk in het Engelsch geschreven door Dr. Bernard O'Reilly, en in het Hollandsch overgebracht door F. J. Poelhekke R. K. P. Deze levensbeschrijving is een geschenk voor den H. Vader, maar vooral ook voor Zijne kinderen.

De schrijver heeft daarom den dank van alle geloovigen verdiend.

Eene eenvoudige doorbladering van het boek doet ongemerkt den lust ontstaan het te lezen, en die moeite zal beloond worden, want het boeit niet weinig en het verplaatst ons in toestanden die velen zelf

meêgeleefd hebben. Eene beknopte beschrijving zelfs van den inhoud te geven is ondoenlijk; toch willen wij het een en ander daarvan aanstippen om daardoor anderen op te wekken kennis te maken met het leven van onzen H. Vader.

Het bestaat uit twee deelen, waarvan het eerste de jaren van 1810 tot 1878 behandelt; of anders gezegd: het eerste deel geeft het leven van Leo XIII vóór Zijn Pausschap.

Dit eene deel wordt weer in drie deelen gesplitst, en wel: Leven van Joachim Pecci van af zijn geboorte tot en met zijn priesterchap, Joachim Pecci's Administratie en diplomatieke loopbaan, en Joachim Pecci's roemrijk Episcopaat te Perugia.

Zonder eenige bijzondere waarde te hechten aan het *lumen in carlo*, laat de schrijver toch voortdurend uitkomen welk een glans van uit het Vaticaan over de wereld heenstraalt.

In het eerste Hoofdstuk, dat als inleiding kan beschouwd worden en tot titel heeft "Het licht aan den Hemel" zegt hij o. a. "Doch de kwestie der profetie en haar wenken ter zijde latend vinden wij in de korte regeering van Leo XIII schitterende daden genoeg om het treffend woord der voorspelling te rechtvaardigen".

"Zoo schittert reeds het licht van Petrus Stoel gedurende de verlopen acht jaren van dit Pontificaat. Maar het leven van den man zelf, van Zijn kindsheid tot Zijn 68e jaar, toen Hij gekozen werd de plaats van Pius IX te vervangen, is als een lange lichtstreek, waarin de beminlijkste, edelste deugden uitschijnen. Zijn woorden en daden zullen door allen, die nog de hooge waarde van het Christendom weten te waar-

deeren, bewonderd en geprezen worden."

Wij zien heel geleidelijk het leven van dezen grooten Paus zich voor ons ontplooiën.

Wij slaan een blik in den donkeren tijd van Napoleon I en volgen den jeugdigen Joachim naar Viterbo, waar hij onder leiding der geleerdste Jesuiten zijne studiën begon. Gaandeweg wordt daar zijn neiging tot het H. Priesterschap meer en meer kenbaar. Wij staan verbaasd over de diepe geleerdheid en over de veelzijdige kennis van den jeugdigen student.

Het verwondert ons dan ook volstrekt niet dat Paus Gregorius XVI hem aanstonds na zijn priesterwijding in 1837, tot Gouverneur aanstelde van Benevento, eene provincie tot den Kerkelijken staat behorende. Gedurende drie jaren dat de priester Joachim Pecci Gouverneur van Benevento en de twee volgende jaren dat hij Gouverneur van Perugia was, schitterde zijn staatsbeleid op de kenmerklijkste wijze. Maar nog meer zou dit blijken, toen de Paus hem in 1843 tot Nuntius aan het hof te Berlijn benoemde en hem de waardigheid van Aartsbisschop verleende. Wat hij daar geweest is en wat hij daar gedaan heeft, vooral voor de opvoeding en het onderwijs der jeugd, blijkt uit de verschillende getuigenissen, die de schrijver aanhaalt. De Koning van België o. a. zeide van hem: "Hij is een even scherpzinnig staatsman als uitstekend geestelijke."

Van 1846 tot 1878 was Joachim Pecci werkzaam als bisschop van Perugia en gedurende al dien tijd schijnt hij geheel buiten de politiek te staan en de staatsman in hem verdwenen te zijn. Dit schijnt zoo, maar in werkelijkheid heeft Zijn voorzichtig beleid en diepe wijsheid nooit meer uitgeschenen dan in die 22 jaren. Als wij ons alleen maar

herinneren dat de verovering van de kerkelijke Staten in dien tijd plaats had, dan kunnen wij ons zeker voorstellen met welke moeilijkheden Mgr. Pecci zal te kampen gehad hebben.

Het 3e gedeelte van het eerste deel is dan ook eene geschiedenis van den opstand tegen het wettig hoofd der H. Kerk, en het levert ons citaten uit brieven door Mgr. Pecci aan zijne geloovigen geschreven, die ons met eerbied en bewondering moeten vervullen voor den man die in alles zoo onwrikbare trouw en gehechtheid betoonde aan den Paus en de H. Kerk.

Het tweede deel loopt over de jaren 1878-1887.

Wat Leo XIII gedurende zijn achtjarig pausschap verricht heeft, ligt nog versch in het geheugen en is aan een ieder bekend. Toch heeft de schrijver evenveel werk aan het tweede als aan het eerste deel besteed. Hij analyseert daarin de verschillende encyclieken van onzen H. Vader, geeft een kort overzicht van den toestand der wereld gedurende dit pausschap, en stelt ons Leo XIII voor in onderhandeling met het Anti-Christelijke Rome, met Griekenland, met Persië, met Armenië, met China, Japan, Engeland, Frankrijk en Duitschland. Overal vertoont de Opperpriester zich als de groote onovertroffen staatsman, boven alles als de zachtmoedige Vredevorst.

In het laatste hoofdstuk wordt ons de toestand geschetst waarin "de Gevangene van het Vaticaan" in zijn eigen staten zich op het oogenblik bevindt, en op welke wijze daar de Paus zijne dagen doorbrengt. Hij waakt, werkt, bidt alleen in de stilte. "Hij draagt den last eener geheele wereld. Zijne Ziel is overstelpt van

FEUILLETON.

DE RAMP TE EXETER.

De brand van de Opéra Comique te Parijs, heeft een tegenhanger gekregen in het vreeselijk onheil, waardoor de schouwburg van Exeter (Engeland) in den avond van 5 September jl. vernield is. De Engelsche bladen geven uitvoerige bijzonderheden over de ramp, die volgens sommige opgaven niet minder dan tweehonderd slachtoffers zou gemaakt hebben.

De schouwburg was goed bezet en de voorstelling werd zonder stoornis voortgezet tot aan het einde van het vierde bedrijf, toen plotseling de gordijn werd neêrgelaten, vlak voor den acteur die zich op het tooneel bevond. Onder het pu-

bliek ontstond eenig gelach omdat men meende dat het hier eene vergissing gold. Dat gelach werd echter even spoedig gevolgd door de vreeselijkste ontuchtering: de vlammen barstten door het midden der gordijn en weldra stond het geheele tooneel in brand.

De paniek, die hierop volgde, is onbeschrijfelijk. De vlammen verhieven zich in een oogwenk tot aan de galerijen, van waar het den toeschouwers onmogelijk was te vluchten, daar bijna alle deuren gesloten waren. Een verwoede wanhopige strijd ontstond nu tusschen de ongelukkigen, wyl alles naar de weinige uitgangen drong, die nog beschikbaar waren. Middelerwijl zetten de vlammen haar vernielingswerk voort en weldra geleek de schouwburg slechts één vuurzee.

Wie dus niet vluchten kon, werd of levendig verbrand, of kwam door stikking om het leven. Zij, die langs de balkons wilden ontkomen, gingen een zekeren dood te gemoet, want door van zulk een hoogte op de straat te springen werden ze met verpletterenden schadel opgenomen.

Het geheele personeel van den schouwburg kon het schouwburglokaal verlaten door de hoofddeur, welke van het tooneel toegang gaf tot de straat.

De nasporingen zijn den geheelen nacht en in den ochtend van den 6en voortgezet. Hartverscheurende tooneelen kwamen des morgens voor in de Guildhall, waar al de overlevenden waren bijeengeroepen, opdat men het aantal der ontbrekenden zou kunnen opmaken.

Naar een der acteurs mededeelt, is het vuur ontstaan onder het tooneel en niet in de friezen, zooals aanvankelijk werd verzekerd; een stuk doek zou, men weet niet door welke oorzaak, vlam hebben gevat, en dit de aanleiding zijn geweest tot den brand, welke in ongeloflijk korten tijd den geheelen schouwburg in lichterlaaie vlam zette. Volgens de laatste opgave zouden bij den brand ongeveer honderd-zeventig personen zijn omgekomen met inbegrip van zes, die aan hun wonden in de hospitalen stierven.

Op een geheel eigenaardige wijze heeft men de identiteit van een slachtoffer bewezen. In den schouwburg vond men een romp zonder hoofd, en geheel zwart van de vlammen en den rook. Een deel van het vest was aan het vleesch blij-

de zorgen, de beproevingen, het lijden van alle natien."

Dit is in weinige woorden de inhoud van dit schoone werk. Ieder die het zich aanschafft, vereert daardoor onzen H. Vader en zal zich door het lezen van deze belangrijke levensbeschrijving zeker beloond achten.

SECRETOE DI CORRESPONDENCIA.

Secretos di correspondencia ta sagrado cerca toer nacion. Nos por tira hopi cos mal hacir na cara di Estado moderno, ma nos meste reconoce e honor, koe e tin di ta percura di un manera superior pa servicio di correo i koe e ta respecta secreto di correspondencia. Casi nunca nos ta tende, koe algun empleado di Estado a habri carta di hende; si esai meste sosode algun be, por ehemplo ora nan no por haja e hende na kende un carta ta dirigir, i koe e carta no tin ningun senjal, koe por haci nan sabi di unda e ta, pa nan debolbé, anto esai ta sosode coe di mas grandi circunspeccion i bao di huramentoe koe e empleado meste haci di warda secreto di e carta. Den diferente Estado leinan ta prescribi rastigoe pisar contra violacion di secreto di correspondencia, i en general público tin toer tranquilidad den mandamentoe di carta di un lugá na otro. Si algun carta desaparece i no jega na su destino, esai ta sosode major parti di be, si no semper, pasobra placa koe un carta ta contene, ó koe nan supone koe e ta contene, ta excita ambicion di un ó otro empleado, koe no tin muchos cuidao pa su honor.

Nan a jega di pretende, koe bao di gobierno di Napoleon III secreto di correspondencia tabata violar di un manera di mas vergonzoso na Francia. Nan ta bisa, koe tabata existi na Paris un corporacion perfectamente organizar, bao di nomber di *Le Cabinet noir*, na unda direccion di correo tabata manda toer carta, cual su rótulo tabata lamta sospecho, koe tabata di interes pa emperador ó su gobierno conoce nan contenido. Den e *Cabinet* nan por a habri cartanan, sin danja nan, maske di ki manera koe nan tabata cerar. Coe su preparacion quimicanan e *Cabinet* no tabatin duda di habri ningun carta. E cartanan, cerar coe gom manera costumber, no tabata presenta ningun sorto di dificultad; si un carta tabata cerar coe lak, anto nan tabata sabi ó di kita su seljo completamente sin haci ningun danjo, ó, si e seljo kibra bao di operacion, di bolbe traha un mescos i bolbe cera e carta coe lak. Despues koe nan lesa e cartanan, nan tabata cera nan i manda nan na nan direccion, á menos koe nan contenido haci necesario pa nan desaparece na interes di emperador ó di su gobierno.

Despues di caida di Napoleon III descripcion masjá largoe di e *Cabinet noir* tabata publicar, ma si n'e tempoe-aja nos a lesa e descripcionnan-ai hasta coe interes, pa nan particularidadnan na extremo curioso, nunca nos a haja un prueba di legitimidad di e acusacion-

nan i semper nos tabata inclinar na clasifica e escritonan-ai bao di número di tantoe otro, koe tabata publicar contra Napoleon, tempoe su enemigoenan no tabatin necesidad di tin miedoe di dje mas. Hende koe skop un leon despues koe e ta morto, no solamente ta cobarde, ma en general nan ta inspira bien poco confianza. Napoleon a haci di mes basta hopi maloe, pa koe ainda lo tabata necesario pa atribui algun bahesa na su gobierno, ora e bahesanan no por ta probar.

Lo ke no ta sosode den ningun parti di mundo civilizar, i koe ni sikiera contra Napoleon no por ta probar coe seguridad, — esai a sosode, manera nos lesadonan sabi, algun dia pasar den e pretendido reino Italiano. Ministro Crispi a viola secreto di correspondencia, i su victima no ta ningun hende otro sino koe S. S. Papa Leon XIII.

Un antecesor di Ministro Crispi a jega di haci culpable di un mes bahesa. Na anja 1877 senior Nicotera a viola secreto di telegrafo, i Parlamento Italiano tabata asina furioso, koe el a obliga Nicotera tira for di Ministerio, i Crispi a bin ocupa su puesto. Awor esaki a haci ainda peor: el a viola un carta di cabez di Iglesia Católica, soberano di mas haltoe di mundo; i si Nicotera por tabata castigar, maske e tabata ocupa puesto di mas elevar den monarkia constitucional, dilanti di Crispi e preso di Vaticano ta impotente, i e ministro ta sigi su carrera sin haja ningun castigoe.

Nos ta papia aki di e carta di Su Santidad na Cardenal Rampolla, cual su copia, mandar na nuncionan, tabata coher i habir na post pa orden di gobierno i entregar na couranten amigoe di gobierno Italiano. Courant catolicanan di Italia a comunica e historia tristoe-ai te den su particularidadnan asina chikito, koe no ta posible mas pa hende duda di berdad di e acusacion contra Crispi. Un di e particularidadnan koe ta un prueba di mas palpable ta, koe e carta a parce na un mes tempoe den diferente courant di Europa, i den toer tabatin e mes error. Den purá di copiametoe nan a lubida toer un frase afó, i den toer e publicacionnan tabata falta e mes frase, ma koe si ta den e original koe nuncionan a ricibi.

Awor *Cittadino*, un courant di Brescia, ta conta ainda un cos mas, koe ta haci e historia di carta ainda mas tristoe. Si e acusacion en cuantoe na Napoleon su *Cabinet noir* a parce te despues di su caida, i koe pesai ménos hende por duna fé n'e, *Cittadino* ta acusa Crispi, mientras e ministro-aki ta goberna i koe e courant lo por ta demandar, koe el a organiza un oficina di informacion, koe ta trata di haja sabi toer kiko ta sosode den Vaticano i koe principalmente ta tene bista riba deliberacion diplomáticanan i riba plan i accionnan di Catolicanan di den Italia i di foi tera, i *Osservatore Romano* ta sostene tambe, koe publicacion di e carta di Papa na Cardenal Rampolla a sali for dje oficina di informacion.

Den nos tempoe-aki nos por bien bisa, koe, si Crispi no jama dilanti di hues e couranten, koe ta acu-

sé i muestra falsedad di nan acusacion, nos tin suficiente seguridad pa considera e ministro como culpable. A lo menos, toer Estado ta asina particularmente cuidadoso riba secreto di correspondencia i nan ta tuma asina tantoe medida pa garantiza e secreto-ai, koe Crispi su honor ta grandemente comprometer den e asunto-aki. Ma ta berdé, un homber manera Crispi no tin asina tantoe honor mas di perde.

Ma, ki un situacion den Italia. i ki un situacion pa Su Santidad! Diez anja pasar Nicotera a viola secreto di telegrafo, i awe Crispi ta viola secreto di correspondencia. Ta probar koe den e tera desgraciado-ai nan no ta hala atras mas pa ningun crimen, ni sikiera pa esnan koe sociedad moderno mes ta considera i anatematiza como tal.

Tantoe den e caso-aki como den hopi otro nos Santo Padre ta hajé den completa impotencia contra su enemigoenan. Nan a prohibi e soberano-ai di tin su correo di dje mes, i e ta obligar di entrega su correspondencia den manoe di su enemigoenan. Asina e ta hajé den necesidad, eherciendoe su mision sagrado, di haci uso di hende, koe no debe obediencia i sumision n'e, ma na su enemigoenan, i kende e no por castiga, si nan atenta algo contra dje. Di e manera-ai e tin falta di libertad di tin correspondencia di confianza coe Potencianan i coe Catolicanan di henter mundo, i si esai ta di muchos importancia, ora ta importa Potencianan, e ta di muchos mas importancia ainda, ora e ta na relacion coe necesidad espiritualnan di Iglesia i Catolicanan. Di otro banda, Catolicanan di henter mundo, na promé lugá padernan, lo haja nan den afliccion di mas penoso, si nan no por tin confianza den correo di Italia i si nan no tin otro medio pa haci nan carta jega na manoe di Su Santidad.

Berdaderamente, revolucionario Italiano nan ta reuni hopi desgracia riba nan cabez pa dia momento di venganza jega. Nan no ta hala atras pa ningun crimen, nan ta proporcione Iglesia i Catolicanan di henter mundo toer sorto di pena i sufrimentoe; i Potencianan ta larga nan koe toer libertad pa nan persigi Papa i su jioenan. Ma tin un, koe no ta insensible ni indifferente pa e sufrimentoe nan causar na Papa i Santa Iglesia; tin un, cual su bista ta penetra te den secretoenan di un *Cabinet noir*; i ora e tempoe jega, koe Su Sabiduria i Su Husticia a fha, lo e lamta pa consola Su Esposa afligir, i anto Su venganza contra Su enemigoenan lo ta asina terrible, koe e mesnan, koe awé ta persigir, lo implora compasion pa nan persigidonan. Ma e ora-ai lo e kier scucha ainda na nan pidimentoe?

STAND DER MAAN.

N. M. 16 October 5 u. 59 min. P. M.

Opkomst der Zon:

20 October 6 u. 6 min.

Ondergang der Zon:

20 October 5 u. 54 min.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

— Zondag jl. is met het stoomschip *Prins-Maurits*, van den K. W. I. M.

D., alhier aangekomen de heer Mr. E. Opzoomer, benoemd lid van het Hof van Justitie in deze kolonie.

— Naar wij vernemen zouden drie missionarissen zich in het begin van deze maand aan boord gaan van de Nederl. boot van den K. W. I. M. D. om de reis te aanvaarden naar deze Kolonie. Wij hopen hen weldra behouden in ons midden te zien.

BUITENLAND.

ITALIË. — De Paus zal zijn geboortestadje Carpineto, dat op een hooge rots ligt en dikwijls gebrek aan water heeft, met een waterleiding begiftigen. De aanleg kost 300.000 gulden.

— De *Diritto*, een te Rome verschijnend blad, er melding van makende dat Mgr. Merrini, apostolisch vicaris te Philippopolis, bij aankomst van prins Ferdinand van Coburg, de pauselijke vlag deed wapperen, voegt er bij, dat die wit-gele vlag „een vod is, die verdient over de straatsteenen gesleept te worden." Nu bestaat er wel een waarborgwet, die den Paus als soeverein en derhalve ook de Pauselijke vlag erkent, volgens welke wet dus een hoonen van die vlag eene strafbare belediging is, doch de wetgeving in Italië wordt slechts tegen, nooit ten gunste van den Paus toegepast.

De *Unità Cattolica* vraagt intussen aan de *Diritto*, welke overwinningen de vlag van het één Italië ooit aanschouwd heeft? He-las, niets dan nederlagen. Lissa, Custoza en nu weder Massoeh, in Abyssinië, hebben geen roem aan die vlag bezorgd. Een paar malen heeft die vlag van het één Italië geleid tot een overwinning bij Castelfidardo en de bres van de Porta Pia te Rome, doch zulke roemlooze en heillooze victories, op eigen landgenoot bevochten, zijn erger dan nederlagen.

— Den 20n der vorige maand had weder eene nieuwe grove belediging te Rome plaats tegen den Paus. De anti-clericalen, waaronder massa's Caribaldisten, hebben in grooten optocht met banieren, enz., onder leiding van den zoon van Garibaldi, de stad Rome doorgetrokken en het verjaarfest gevierd van de overweldiging van de H. Stad door de revolutionaire benden.

— In de *Globe* leest men het volgende over een geschenk aan den Paus:

„De naam van het wilde opperhoofd der Dakota's, Sitting Bull, was langen tijd een schrik voor de blanken in het Westen van de Vereenigde Staten. Dapper en tevens barbaarsch, streed hij tegen de troepen der Vereenigde Staten, doch werd ten laatste bedwongen, en thans komt de tijding, dat Sitting Bull zich heeft laten doopen. Hij is Katholiek geworden en heeft zijn bijzonderen eerbied jegens den H. Vader door een hoogst eigenaardig, echt Indiaansch geschenk bewezen, dat kort geleden door Mgr. Martin Merry, den apostolischen vicaris voor Dakota, aan Leo XIII te Rome is overgebracht. Het bestaat uit een Indiaansch rok van buffelvel, die tevens als getuigenis zijner bekeering tot het Katholicisme moet gelden. Deze rok is nl. met tekeningen naar Indiaansche wijze bedekt, die concentrisch een middelbeeld omgeven. In

ven zitten, en in den vestzak vond men een horloge. Het nummer van dat horloge werd opgeteekend, bij alle juweliers van Exeter een onderzoek ingesteld, en vervolgens naar Londen getelegrafeerd, waar men den verkooper van het horloge vond en op die wijze den naam van den ongelukkigen eigenaar te weten kwam.

Gedurende de nasporingen in het theater vond men in een hoek van de trap, bij het bureau van contrôle, dat daar het omviel, eene barricade vormde en de vreeselijke ramp dus verergerde, het lichaam eener vrouw dat in aach viel, toen men het aanraakte. Zij stond rechtop met den rechterarm uitgestrekt, met een gebaar als van een persoon, die iemand wenkt haar te wachten of haar te komen halen. En in die houding

werd zij verbrand en is zij gebleven tot den anderen morgen van de ramp.

In stroo gewikkeld, om hun vreeselijken aanblik te vermijden, zijn de lijken, wier identiteit is kunnen bewezen worden, aan hunne familie afgestaan en op het kerkhof van Exeter ter aarde besteld.

In een tiental lijkkoetsen heeft men de armen, beenen, rompen en andere verminkte overblijfselen, van welke men onmogelijk kon uitmaken wien zij toebehoorden, naar het kerkhof gebracht. Hoeveel slachtoffers maken deze verbrande lichaamsdeelen uit? Nooit zal men hierop een antwoord kunnen geven. Duizenden en nogmaals duizenden vergeselden dien treurigen stoet. Liederen, wier bloedverwanten zelfs bij de lijken niet konden hervonden

worden, volgden die lijkkoetsen met de vertwijfeling op het gelaat, met de hartverscheurende onzekerheid of deze misschien de overblijfselen van hunne dierbaren inhielden.

Op het kerkhof werd een kort gebed voor de overledenen gedaan en werden al de overblijfselen in een zelfden kuil begraven, waarop men later een monument zal oprichten, dat de daar rustende onbekende slachtoffers aan de menschelijke herinnering zal aanbevelen.

Niets wat de publieke liefdadigheid doen zal, zal te veel zijn; want daar de brand het grootst aantal slachtoffers gemaakt heeft onder de werkliedenklasse, zal hij veel meer ellende achter zich sleepen dan de brand van de Parijsche *Opéra Comique*. Een huisschilder en zijne vrouw, die in de vlammen omge-

komen zijn, laten elf kinderen na, die de ramp behoeftig maakt. Eene vrouw, die zich heeft kunnen redden, doch wier man in den brandenden schouwburg den dood vond, blijft alleen over en zonder bestaan met zeven kinderen. Zij zelve is krankzinnig geworden. En gevallen van dien aard zijn zoo talrijk, dat men het aantal van de vrouwen en kinderen, die hun broodwinner verloren hebben, op duizend schat, hier niet onder begrepen het mindere personeel van het theater, dat thans op straat staat, en de vijftig a zestig gewonden, waarvan er velen voor hun volgend leven verminkt zijn.

De afgebrande schouwburg was 13 October 1886 geopend, nadat in het vorige jaar de vroegere was afgebrand.

den uitersten kring ziet men Sitting Bull nog als opperhoofd der Indianen, voorzien van een laus en krijgstoel, terwijl hij een vijand scalpeert; de tweede kring vertoont zijn verschillende, in groepen zittende vrouwen, en de derde een oorlogsberraadslaging zijner voornaamste bondgenooten. Eindelijk vertoont het middelstuk de bekeering. Sitting Bull buigt zich neer voor den apostolischen vicaris en reikt hem de vredespijp, terwijl de oude Heidsche geneesmeesters verschrikt wegloopen.

Wij hebben hier dus een soort van beeldenschrift, dat licht begrijpelijk de geschiedenis van het bekeerde opperhoofd der Indianen verhaalt."

— De minister-president Crispi heeft een samenkomen met Bismarck te Fredericksruhe gehad. Bij deze samenkomen zijn de betrekkingen tusschen Duitschland en Italië op een zeer vriendschappelijke voet gebracht. Bismarck zou, naar men gelooft, Crispi beloofd hebben om Italië behulpzaam te zijn in de verwezenlijking zijner plannen in Noord-Afrika. Men zegt ook, dat de samenkomen plaats had op uitnodiging van Bismarck en dat de quaestien van het Oosten en van het Vaticaan daarin ter sprake zijn gebracht.

FRANKRIJK. — Den 3n Sept. jl. heeft in het Groot Oosten van Frankrijk te Parijs het jaarlijksch convent plaats gehad der vrijmetselaars. 278 venerabelen en afgevaardigden van alle loges van Frankrijk zijn te Parijs gekomen voor deze plechtige bijeenkomst, waarin elk afgevaardigde de wenschen van zijne loge moest kenbaar maken.

Met het oog op de nauwe verstandhouding, die tusschen de republikeinsche regeering en de vrijmetselarij bestaat, is er alle reden om te vreezen, dat deze maconnieke bijeenkomst de aanleiding zal wezen tot eene heftigere vervolging der Katholieke Kerk in Frankrijk.

— In eene op een banket gehouden redevoering beloofde de Heer Ferron, minister van Oorlog, dat de forten van Corniche vergroot zullen worden.

— De republiek beschouwt, volgens eene verklaring van den heer Ferry, het manifest van den graaf van Parijs met verachtende onverschilligheid.

— Door den Duitschen gezant te Parijs is aan den Minister van Buitenlandsche Zaken, den heer Flourens, medegedeeld, dat Duitschland reeds besloten had de familie van den aan de grens dood geschoten veldwachter schadeloos te stellen, vóórdat Frankrijk dien eisch gesteld had.

Aan zijn weduwe is door den gemeenteraad van Parijs de som van 5000 fcs. toegekend. Tevens heeft deze raad geprotesteerd tegen de aanneming van elke schadevergoeding door Duitschland te geven.

— President Grévy heeft de betrekkingen met den gezant van Madagaskar afgebroken.

BELGIË. — Verleden maand had de sluitingszitting van het Luiker katholiek-sociaal congres plaats. Verscheidene redevoeringen werden er gehouden, handelende over den tegenwoordigen treurigen toestand der maatschappij waarin het socialisme haar gevoerd heeft. Wij kunnen niet nalaten eenige bewoordingen van een paar leden van dat Congres onder de oogen onzer lezers te brengen, als een bewijs hoezeer de Katholieken, zoowel geestelijken als leken, zich de maatschappelijke belangen ter harte nemen en verdiedigen tegen de moderne dwalingen op het politiek gebied.

De heer VERSPEIJEN (hoofdredacteur der Gentsche *Bien Public*): Wilt gij u ontdoen van het socialisme des volks, begint dan met het hogere socialisme te bestrijden; om het economisch socialisme te onderdrukken moet het diplomatiek socialisme worden gedood. Laten wij eene motie aannemen, waarbij de herstelling van 's Pausen wereldlijke macht wordt verlangd.

De Paus is vrij, zegt men. Neen, want hij ontkent het, en hij kan

het wel weten. De Paus is in het grootboek der Italiaansche schuld ingeschreven als door den Staat gepensionneerd. De correspondentie zelfs is niet vrij; zij moet het „zwarte kabinet" van het ministerie passeeren. Rampolla's circulaire is openlicht en gepubliceerd! Ook dat zijn onze grieven.

Men verheerlijkt in onzen tijd de souvereiniteit der meerderheid: welnu, toont mij een sterkere meerderheid dan de Katholiciteit. Wij vervullen al onze plichten jegens de gouvernementen; laten zij de hunnen jegens ons vervullen.

Morgen zal de electriciteit mijne woorden in het Quirinaal hebben gebracht.... Waarom niet? Een Christelijk woord mag wel doordringen in een paleis, waar een koning zich zulke groote gastvrijheid aanmatigt.

Gij, koning van het huis van Savoye, gij voert het kruis niet in uw wapen om er den H. Petrus aan vast te nagelen. Geef de vrijheid weder aan den Paus, die altijd een grooter soeverein zal zijn dan gij.

De Paus zal de redder der beschaving zijn, wanneer het socialisme haar bestormt. Dat zijn zetel dus met het grootste prestige zij omringd. Vorsten, wilt gij dat het nieuwe barbarendom voor een nieuwen Leo neerknielt? Welaan, herstelt het Pausschap in den aan zijne macht passenden stand. Geef de wereld den vrijen Paus, den Paus-koning terug.

Mgr. CARTUYVELS hield daarna een lofrede op het congres en sprak voorts over de toekomst. De twintigste eeuw doemt op als eene eeuw van onophoudelijke strijd. Men wil het Christendom, men wil God zelve omverwerpen in de maatschappij; daar zal strijd zijn overal, in alle landen, aan den huiselijken haard, in de school, in het staatsleven. En wij worden bedreigd door den inval van groote Aziatische volkeren, die onzen arbeiders het brood zullen komen betwisten! Welk een chaos! Slechts de Kerk kan de wereld redden, en deze beleedigt haar ten smadelijkste. Onze openbare scholen geven slechts lauwen en godloochenars; de Katholieke pers heeft de meerderheid der lezers niet, maar de Kerk: God is met haar! Nooit is de eenheid in het Katholiek geloof sterker geweest. Op den stoel van Petrus begroeten wij een Apostel, een held. Wij hebben een uitgelezen jeugd, vol toewijding. Nooit is het aantal religieusen en heilige maagden sterker geweest.

Aan het werk, Christenen! Aan het werk Christenjeugd, die het eerste geslacht der twintigste eeuw zult zijn! In Christelijke kringen zult gij de grondslagen leggen voor de Christelijke wedergeboorte. Christus leeft, Christus regeert, de Christus heeft zijn volk bevrijd.

AFRIKA. — Volgens telegrammen uit Engelsche bron zouden de troepen van den Negus het versterkte klooster van Keren hebben ingenomen, dat door Italiaansche paters Lazaristen werd bewoond, en waaraan de bevelhebber der Italiaansche troepen groote waarde hechtte, dewijl hij van plan was het te bezetten ten einde den toegang tot de Noordelijke provinciën en tot Soedan te hebben en den invoerhandel, die sedert de bezetting van Wady-Halfa en Souakim door de Engelsen geheel is gestremd, te Massoeah te kunnen concentreeren. De 25 monniken, die er zich in bevonden, werden gevangen genomen.

De strijdkrachten van het Abyssinisch opperhoofd rukken, naar men zegt, steeds vooruit en zijn niet ver meer verwijderd van de Italiaansche posten. De Italianen zijn te Massoeah onoverwinnelijk, maar als zij zich in het noorden des lands willen wagen, zullen zij op moeilijkeheden stuiten, want daartoe zullen zij bergpassen moeten doortrekken, welke door een handvol manschappen tegen een geheel leger kunnen verdedigd worden.

Het land biedt daarenboven niet de minste hulpmiddelen aan, en het leger zou aanzienlijke convoien moeten medevoeren, daar het verplicht

zou zijn zich zelf alles te verschaffen, zelfs water.

Men meent, dat Raslula's taktiek er juist op is aangelegd om de Italianen buiten hunne versterkingen te lokken.

De veldtocht zou allermoeielijkst zijn en een leger vereischen van niet minder dan 20 à 30,000 man.

Vooruitgang van het Katholicisme in Scandinavië.

De *Semaine religieuse de Gand* bevat een belangrijk schrijven van een Vlaamschen missionaris, den eerw. heer Blancke, van Wouterghem, sedert 18 jaren aan de missiën van het Noorden verbonden en pastoor te Fredericks-simeid, in Noorwegen. Er komen namelijk interessante bijzonderheden in voor over de vorderingen van het Katholicisme in de Scandinavische Landen.

Bij gelegenheid van het jongste Pinksterfeest hebben te Stockholm 35 bekeerlingen, onder welke zich voornamelijk personen bevonden, hun dwaling afgezworen. Het Lutheranisme daalt dagelijks in de achting der bevolking, wat gedeeltelijk is toe te schrijven aan de op schrikbarende wijze toenemende onzedelijkheid. In het vorige jaar zijn in Zweden 816 echtscheidingen in de registers ingeschreven, en nog kort geleden werden een honderdtal jongelieden wegens onzedelijke handelingen van het athenaeum te Stockholm verwijderd. Zoals overal, is ook hier op het platteland de toestand beter.

Naargelang men het Katholicisme beter leert kennen, wint het voortdurend de sympathie. Een vóór eenigen tijd gehouden *fancy fair*, georganiseerd ten behoeve van het nieuwe katholieke gasthuis van Stockholm, bracht f 19,000 op, voor het grootste gedeelte bijgedragen door Lutheranen.

De nieuwe vicaris apostolicus van het Noorden, Mgr. Falize, bracht dezer dagen een officieel bezoek aan Christiana. Ofschoon in geestelijk gewaad en met het bisschopskruis op de borst, werd hij er met de meeste onderscheiding door de stedelijke overheden ontvangen. Zelfs de protestantsche bladen roemen zijn talenten en wetenschap.

Sinds 1848 genieten de katholieke missionarissen in Denemarken volkomen vrijheid. Men vindt er thans 12 katholieke kerken, 30 priesters en meer dan 4000 Katholieken. Ongeveer 30 gasthuisnonnen bedienen 3 hospitalen en 12 scholen.

In Noorwegen, waar tot 1815 de priesters, op straffe des doods, niet mochten verblijven, telde men nu circa 20 jaren geleden, slechts 150 Katholieken; thans is dit getal tot ongeveer 800 gestegen, bijna allen bekeerlingen, en er zijn 20 priesters en 8 kerken. Voorts bedienen Zusters van Liefde twee gasthuizen en staan aan het hoofd van scholen van bijzonder onderwijs.

Ofschoon het bestaan der katholieke missiën in de noordelijke Landen zeer veel arbeid eischt en uiterst moeilijk is, wegens de verre afstanden, die de verschillende zetels van elkander scheiden, zien zij, aangemoedigd door het reeds behaalde succes, vol vertrouwen de toekomst tegemoet.

„Buiten de wetenschap."

Het *Nieuws van den Dag*, hetwelk door velen ten onrechte voor een neutraal orgaan wordt aangezien, meent weder een gelegenheid gevonden te hebben, om den Katholieken iets onaangenaams te zeggen.

Wij lezen in het nummer van gisteren: „Onder de middelen, welke tegen de keelziekte toegepast worden, noemt men er ons ook een, dat geheel buiten de wetenschap valt. Te Abkoude zijn Zondag in het openbaar door pastoor Kortenhorst kinderen tegen die ziekte gewijd, met het bepaalde doel die ziekte tegen te gaan."

De Kerk heeft alzoo gedaan wat ze kon. Ook in sake de verkiezingen, door op dienzelfden dag aan te maanen, geen Geuzen in den Raad te kiezen."

Over de aanmaning der „Kerk", om te Abkoude geen Geuzen in den Raad te kiezen, rullen wij geen woord verspillen. Waarschijnlijk hebben wij hier te doen met een onwaar, zeker met een verdraaid en onjuist bericht. (Men zie de pertinente tegenspraak in het ons door J. G., te A., toegezonden schrijven, geplaatst onder de *Ingezonden Stukken*.)

Alleen naar aanleiding der eerste mededeeling een kort woord!

Te Abkoude zonden alzoo kinderen door den pastoor „gewijd" zijn met bepaald doel de keelziekte tegen te gaan, en het *Nieuws v. d. Dag* geeft op ondubbeltzinnige wijze te kennen dat het die handeling zeer dwaas vindt, omdat zij „geheel buiten de wetenschap valt."

Dat de theologen aan het bureau van het *Nieuws v. d. Dag* nooit van den zegen van den H. Blasius gehoord hebben, is te vergeven. Opmerkelijk echter moet het genoemd worden, een blad, hetwelk zijn lezers zoekt en ook vindt onder Christenen, den spot te hooren drijven met alle middelen ter afwering van kwaad, welke buiten het gebied der wetenschap vallen. Daarmede is dus ook aan het gebed alle waarde en betekenis ontnomen.

Maar er is meer! — Wanneer het dwaas is, ter afwering van ziekten zijn toevlucht te nemen tot middelen, die „geheel buiten de wetenschap vallen", dan zal het nog dwazer moeten geuoemd worden, dit te doen ter genezing van ziekten.

Toch is het een vast, hetwelk door geen spottertijen ongedaan is te maken, dat niet enkelen, maar dat zeer velen, dat honderden, ja, duizenden mogen wij zeggen, in den loop der eeuwen hun genezing verkregen hebben in gevallen, waarin de wetenschap geheel onmachtig was, en op een wijze, waarover de wetenschap in het geheel geen oordeel heeft uit te spreken.

Waarom bekostigen het *Nieuws van den Dag* en meer andere liberale bladen, die bij elke andere gelegenheid geld noch moeite ontzien om uitvoerige verslagen te leveren, vooral wanneer het zaken betreft, die op het gemood hunner lezers indruk maken, geen vasten en onpartijdigen verslaggever te Lourdes? Volgens zeer ernstige Fransche bladen, volgens getuigenis van veel geestelijken en leken, die hun verklaringen met vollen naam onderteekenen, was het aantal wonderdadige genezingen daar zelden zoo groot als in den laatsten tijd.

Tot twintig personen op één dag werden, om zoo te spreken, onder de oogen van honderden omstanders op één enkel oogenblik genezen van kanker, tering, ja-reuklunge blindheid, enz. (Men zie bijv. de *Univers* van Woensdag 11.). Door de officieele jurie, bestaande uit geestelijken en geneeskundigen, werden bij de jongste bedevaart, welke Woensdag 11. te Parijs terugkeerde, niet minder dan 44 miraculeuze genezingen geconstateerd.

Is dit alles gelogen, berust dit alles op bedrog, welk een triomf voor de liberalen, om een zoo kunstig wissel van priesterlijst en oplichterij te verscheuren en bedriegerij op zoo groote schaal te ontmaskeren!

Maar wanneer diezelfde pers de waarheid er van eens niet kon loochenen, wanneer zij, geplaatst voor de evidentie van het brutale feit, zou moeten toegeven, dat er buiten de middelen en methoden der wetenschap toch nog wel iets anders bestond; — wat dan?... Zou het misschien ook, vrees zijn voor het laatste alternatief die de liberale bladen ten opzichte van dergelijke buitengewone gebeurtenissen slaat met volkomen stomheid en hen een, o zoo voorzichtige, struisvogelpolitiek doet volgen?

(Tijd).

LAATSTE BERICHT.

Uit vertrouwbare bron deelt men aan de *Tijd* mede, dat tot opvolger van Z. D. Hoogw. Mgr. C. H. J. Reijnen z. g. als Vicaris Apostolicus van Curaçao door Z. H. den Paus is benoemd de Zeer Eerw. pater Alphonsus Maria O. P. (HENRICUS JOOSTEN) theol. lector en prior te Nijmegen, oud-vicarius provincialis van Curaçao.

ULTIMO NOTICIA.

De *Tijd*, un courant catolica di Hoelanda ta anuncia koe é ta informar for di fuente di confianza, koe Su Santidad a nombra Reverendo pader HENRICUS JOOSTEN, koe tabata Vicario provincial aki, como Vicaria Apostólico di Curaçao na lugá di Su Ilma: Monsenior C. H. J. Reynen.

ATTENTIE.

Naar ik verneem, wenschen eenige heeren hier eene geschikte plaatsto hebben, waar zij nu en dan bij elkander kunnen komen om een

